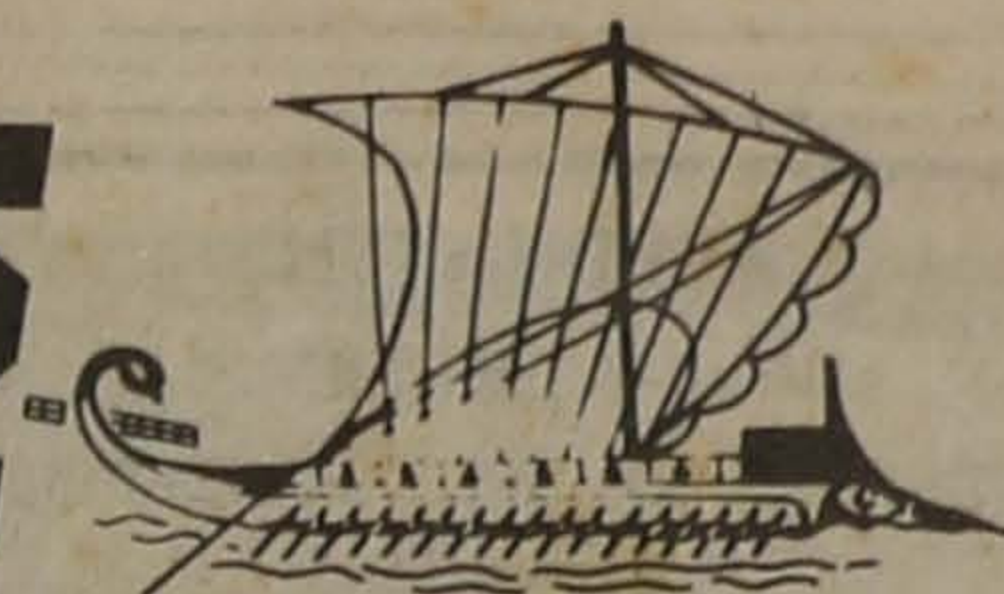

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Ετος 10 Αρ. φύλλου 2

ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΝ 1989

Τιμητική εκδήλωση για τον Πεχλιβάνον Ολυμπιονίκη ΜΠΑΜΠΗ ΧΟΛΙΔΗ

Τιμητική βραδιά διοργάνωσε στις 25 του περασμένου μήνα στο χορευτικό κέντρο "Ξεριζωμός" η Α.Ε. ΠΟΝΤΙΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ για τον Πόντιο Ολυμπιονίκη της κατηγορίας των 57 κιλών της ελληνορωμαϊκής πάλης ΜΠΑΜΠΗ ΧΟΛΙΔΗ, που ως γνωστό χάρισε στην Ελλάδα το μοναδικό μετάλλιο που πήρε η χώρα μας στην 24η Ολυμπιάδα

της Σεούλ.

Στην αρχή της εκδήλωσης μίλησε ο πρόεδρος της Α.Ε. Βέροιας κ. Βασ. Φωτιάδης, ο οποίος αναφέρθηκε στην προσωπικότητα και στις αθλητικές επιτυχίες του Μπάμπη Χολιδή και στη συνέχεια του απένευσε τιμητική διάκριση. Τιμητικές διακρίσεις απένευσε στον Ολυμπιονίκη ο Στρατηγός Διοικητής Β' Σ.Σ. κ. Κων. Κωτσι-

δης, ο Αντιδήμαρχος Βέροιας από μέρος του Δημάρχου κ. Παντελής Μαυρίδης, ο Πρόεδρος της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας κ. Αλέξ. Τσαχουρίδης και εκπρόσωποι άλλων φορέων.

Η χαρούμενη και ζεστή ατμόσφαιρα της εκδήλωσης κράτησε μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες της Πέμπτης.

Ο Πρόεδρος της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας κ. Αλέξανδρος Τσαχουρίδης, σε ένδειξη ιδιαίτερης τιμής, προσφέρει στο Μπάμπη Χολιδή την ποιντική Λύρα.

Ξεχωριστή τιμή

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΟΥ Β' Σ.Σ.

Το έμβλημα του Β' Σ.Σ. απένευσε την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, ο συμπατριώτης μας Στρατηγός κ. Κων. Κωτσιδής στην Εύξεινο Λέσχη Βέροιας.

Η Διοίκηση του Συλλόγου αισθάνεται την ανάγκη και από τη

στήλη αυτή να εκφράσει τις πιο θερμές της ευχαριστίες στο Στρατηγό για την ξεχωριστή αυτή τιμή, καθώς και για την έμπρακτη συμπαράστασή του στο έργο της Λέσχης.

Και ΕΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΕ ΜΑΣ.

Σύντομη ιστορία του Πόντου

Α. Εύξεινος Πόντος ονομαζόταν από τους αρχαίους η Μαύρη Θάλασσα (πόντος στα αρχαία ελληνικά σημαίνει θάλασσα). Επειδή στη θάλασσα αυτή επικρατούσαν συνέχεια σφοδρές τρικυμίες, για να την εξουμενίσουν, την ονόμασαν "Εύξεινο" (Φιλόξενο). Από την ονομασία αυτή της θάλασσας πήρε και το όνομα Πόντος η χώρα που απλώνεται από την Ιωνόπολη μέχρι τη Διοσκουριάδα (Σουχούμι) και σε ακτίνα, από τις ακτές της θάλασσας ως 350 χιλιόμετρα.

Στους αρχαίους χρόνος ο Εύξεινος Πόντος προσωποποιήθηκε και τον θεωρούσαν γιό της Γης.

Σ' αυτή τη χώρα, με τις περισσότερες χάρες, που αποτελούσε

ένα κομμάτι του μείζονος ελληνισμού και του μείζονος ελ-

ληνικού χώρου, αναπτύχθηκε η λαμπρή, ηρωική και οδυνηρή

ιστορία του ποιντιακού ελληνισμού.

Σε χρόνο, που η αρχή του χάνεται μέσα στην ομίχλη των μυθικών χρόνων, μιά φυλή των Αρίων ξεκίνησε από την Κεντρική Ασία και, αναζητώντας

ΤΟΥ Κ. ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ Συγγραφέα

νέα πατρίδα, έφθασε στη περιοχή της Αρμενίας. Από εκεί ένα μέρος της συνέχισε την πορεία δυτικά και από τη Θράκη κατέβηκε στην Ελλάδα (Αχαιοί και Φρύγες) και το άλλο (Πελασγοί) μέσω του Καυκάσου κατέβηκε στην Κολχίδα.

Το τμήμα αυτό, συνεχίζοντας την πορεία του, έφθασε στην Ιωνία. Ένας μεγάλος αριθμός του τότε, πέρασε και εγκαταστάθηκε στα νησιά και στην ευρωπαϊκή Ελλάδα. Έτσι προήλθαν οι Προέλληνες.

Στη μακρινή πορεία τους, που συνέχισαν μερικές χιλιάδες χρόνια, οι Αχαιοί και οι Πελασγοί απομοίωσαν τους αυτόχθονες ή άφησαν ένα μέρος τους να αναπτύσσεται σε αυτόχθονα έθνη.

Οι νεότερες γενιές είχαν ακούσει για τον παραδεισένιο κόσμο του Πόντου. Παρόλα τα ατελή μέσα της ναυσιπλοΐας της εποχής εκείνης και την αγριότητα του "Μέλανα Πόντου" (συμπληγάδες πέτρες) επιχειρούσαν ταξίδια, για να μεταφέρουν στην πατρίδα τους πλούτη από την παραμυθένια γη του Πόντου.

Η Αργοναυτική Εκστρατεία

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΝΕΟ Δ.Σ.

ΣΤΗΝ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η σύνθεση του νέου Δ.Σ. της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας, που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες, οι οποίες έγιναν στις 22/1/1989, έχει ως εξής:

1. Τσαχουρίδης Αλέξανδρος, Πρόεδρος
2. Μιχαηλίδης Γιάννης, Αντιπρόεδρος
3. Καραμήτσου Βάσω, Γεν. Γραμματέας
4. Ιντζεβίδης Αρχιμήδης, Ταμίας
5. Μελετιδής Γιάννης, Υπεύθυνος εφημερίδας
6. Ορφανίδης Σταύρος, Υπεύθυνος τεχνικών Έργων
7. Γωνιάδης Οδυσσεύς, Υπεύθυνος θεάτρου
8. Σουμλιδής Μιχάλης, Υπεύθυνος χορευτικών
9. Τογκουσιδίου Λένα, Υπεύθυνη χορωδίας

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Κάθε Τετάρτη και από ώρα 18.35 έως 20.30 ακούεται η φωνή της Λέσχης από το Ραδιοφωνικό Σταθμό Ημαθίας "ΤΥΠΟΣ FM".

Την εκπομπή την επιμελείται και την παρουσιάζει με μεγάλη επιτυχία ο ερμηνευτής της ποιντιακής μουσικής, Κώστας Καραπαναγιωτίδης.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Η υπογεννητικότητα

Η ιστορία του εικοστού αιώνα είναι δεμένη μ' ένα σωρό από καινούργια και ασυνήθιστα προβλήματα. Αυτά διαμόρφωσαν μιά νέα εποχή η οποία προήλθε μετά τη βιομηχανική επανάσταση.

Η αλματώδης αύξηση του πληθυσμού γίνεται αντικείμενο έρευνας και μελέτης του Ο.Η.Ε. Το πρόβλημα αυτό εμφανίζεται κυρίως σε υπανάπτυκτες χώρες.

Δυστυχώς, τα σύγχρονα στατιστικά δεδομένα δείχνουν, ότι η πληθυσμιακή αύξηση δεν είναι παράλληλη με την οικονομική άνοδο ή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κρατών.

Ένα νέο φαινόμενο αντίθετο από τον υπερπληθυσμό, η υπογεννητικότητα, έρχεται να πληγεί χώρες προηγμένες κοινωνικά, πολιτιστικά, πολιτικά και "απελευθερωμένες" ηθικά.

Αν περιοριστούμε στη χώρα μας θα δούμε ότι κι αυτή

πλήττει από την υπογεννητικότητα, που ως γνωστόν, οδηγεί σε φυλετικό μαρασμό, αν δεν ανακοπεί.

Τα στατιστικά στοιχεία που δημοσίευσε η Ε.Σ.Υ.Ε. και τα πορίσματα μιάς μελέτης του Κέντρου Έρευνας της Ελληνικής Κοινωνίας είναι πολύ ανησυχητικά και προδιαγράφουν απαισιόδοξες προοπτικές για το μέλλον της φυλής μας.

Το 1934, αναφέρει η Ε.Σ.Υ.Ε., ο πληθυσμός της χώρας ήταν 6.726.891. Οι γεννήσεις ήταν 208.928 και με την αφάρτηση των θανάτων η αύξηση έφτανε σε 108.278 το χρόνο.

Το 1980 ο πληθυσμός ήταν 9.642.505. Οι γεννήσεις 145.134 και η αύξηση ανερχόταν σε 60.852. Το 1987 σε πληθυσμό 9.845.801 οι γεννήσεις περιορίζονται σε 105.899 και η ετήσια αύξηση ανέρχεται σε 10.667 αντί 108.278 του 1934.

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ

Αν συνεχιστεί η υπογεννητικότητα αυτή, σύμφωνα με τους υπολογισμούς των αρμοδίων, το 2020 ο μισός πληθυσμός και παραπάνω θα ανήκει στη λεγόμενη τρίτη ηλικία και επιπλέον θα μειωθεί κατά 5% του σημερινού.

Προβόδιμα στη δημογραφική μας κρίση έχουν τα νησιά του Αιγαίου. Είναι από τις πιο αραιοκατοικημένες περιοχές, όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και της Ευρώπης.

Οι γείτονες μας, οι Τούρκοι, σε 11 χρόνια, δηλ. το έτος 2000, θα έχουν 67 εκατομ. πληθυσμό και μόνο το 6% θα ανήκει στην τρίτη ηλικία. Γνωστό εξάλλου είναι το γεγονός, ότι από τώρα ψάχνουν για "ζωτικό χώρο".

Το πρόβλημα συνεπώς της υπογεννητικότητας για τη χώρα μας είναι επίκαιρο και εθνικό. Σαν τέτοιο θα πρέπει ιδιαίτερα να αντιμετωπιστεί.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Δημόσιος Υπάλληλος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗΣ
Δικηγόρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ
Δικηγόρος - Ιστορικός
ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΧΙΟΝΙΔΗΣ
Συν. Δημοσίου
ΟΔΥΣΣΕΑΣ Γ. ΓΩΝΙΑΔΗΣ
Ηθοποιός - Σκηνοθέτης

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ε.Ε.

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ
ΤΗΛ. 0331/66.913 ΦΑΧ 0331/66.979
ΒΕΡΟΙΑ: Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
ΓΡΑΦΕΙΑ: Τηλ. 0331 - 28.356
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 500

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

1. "Τύπος FM" Αφοί Πατσικά Ε.Ε.	132.000
2. Καρυπίδης Βασίλειος	100.000
3. Καραμήτσιος Αντώνιος	50.000
4. Τσαχουρίδης Αλέξανδρος	30.000
5. Μαυρίδης Μιλτιάδης	30.000
6. Στυλίδης Λεωνίδα	30.000
7. Σιδηρόπουλος Αθανάσιος	30.000
8. Μπαλτατζίδης Θεόδωρος	20.000
9. Θεοδωρίδης Δημήτριος	10.000
10. Φωτιάδης Ιωάννης	10.000
11. Ορφανίδης Σταύρος	10.000
12. Σιδηρόπουλος Αριστείδης	5.000
13. Γωνιάδης Οδυσσεύς	5.000
14. Σιδηρόπουλος Ηλίας	5.000
15. Σιδηρόπουλος Νικόλαος	5.000
16. Βασιλειάδης Κων/νος	5.000
17. Χιονίδης Ιωάννης	5.000
18. Σιδηρόπουλος Ιωάννης	5.000
19. Σασκαλίδης Βασίλειος	2.000
20. Ιντζεβίδης Αρχιμήδης	2.000
21. Πουρσανίδης Θεόφιλος	2.000
22. Ξανθόπουλος Λεωνίδα	2.000
23. Μαραντίδης Ανέστης	2.000
24. Τουλουμτσιδής Αλέξανδρος	1.000
25. Πιπερίδης Ισαάκ	1.000
26. Τσιμαχίδου Στέλλα	1.000

Το Δ.Σ. εκφράζει τις πιο θερμές του ευχαριστίες στους παραπάνω δωρητές. Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε ονόματα και άλλων δωρητών.

Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ιδρύθηκε το 1955 με σκοπό τη διατήρηση και τη συνέχιση της Ποντιακής παράδοσης.

Πληθωρική, πρωτότυπη και αξιόλογη υπήρξε η προσφορά της στα τριαντατρία χρόνια λειτουργίας της.

Σήμερα η Ε.Λ.Β. κατέχει μία ξεχωριστή θέση στη ΒΕΡΟΙΑ και το έργο της εκτιμάται και πέρα από τα στενά όρια του Νομού Ημαθίας.

Αν θέλαμε να αναφερθούμε με λεπτομέρειες στα όσα πρόσφερε στον πολιτιστικό και κοινωνικό τομέα η Ε.Λ.Β., θα χρειαζόμασταν σελίδες πολλές.

Παράδοση, Τέχνες, Γράμματα, Ιστορία υπηρέτησαν από το σύνολο των Διοικητικών Συμβουλίων και δημιουργήσαν υποδομή για πρόοδο.

Προσπάθησε και πέτυχε να εγκαταλείψει τη φροντίδα για τα ζωντανά τμήματά της (χορός, λύρα, θέατρο, χορωδία) και ιδιαίτερα να αναπτύξει το τμήμα εκμάθησης ποντιακών χορών που έχει περισσότερους από 200 μαθητές.

Η πλούσια βιβλιοθήκη της είναι στη διάθεση όλων και είναι λογογραφικό της Μουσείο είναι επισκέψιμο πάντα.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

- Παράκληση οι εργασίες να γράφονται στην Δημοτική και με το μονοτονικό σύστημα.

- Καμμία εργασία δημοσιευμένη ή όχι δεν επιστρέφεται.

Ευχαριστεί Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Προστασίας Ανηλικών Βερόιας, εκφράζουν τις θερμές τους ευχαριστίες, προς το Διοικητικό Συμβούλιο της "ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ" Βερόιας, για τη διάθεση του παιδικού χορευτικού συγκροτήματος, που με την παρουσία του πλούτισε το καλλιτεχνικό πρόγραμμα του χορού μας, αλλά και ιδιαίτερα τον Πρόεδρο Αλέξανδρο Τσαχουρίδη, Δικηγόρο, που με τις προσπάθειές του επιτεύχθηκε η έκτακτη εμφάνιση του πάντιου τραγουδιστή Κώστα Καραπαναγιωτίδη.

Με τιμή
Ο Πρόεδρος της Ε.Π.Α.
Αθανάσιος Μπατζιάκας
Εισαγγελέας Πρωτοδικών

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΦΩΤΙΑΔΗ
Καθηγητή - Συγγραφέα

Συνέχεια από το προηγούμενο

Β. Διαβάσαμε ακόμα τις φιλερηνικές δηλώσεις του μεγάλου Έλληνα μουσικοσυνθέτη και τραγουδοποιού Μίκη Θεοδωράκη για μια νέα ελληνοτουρκική φιλία. Προσωπικά δεν μπορώ ήσως μέσα μου δε θέλω να ερμηνεύσω τις θέσεις του. Για ένα όμως είμαι σίγουρος πως ο Εβρέν στις μέρες μας δεν θα μπορούσε να βρει καλύτερο σύμμαχο από το Μίκη Θεοδωράκη για να πετύχει τα επεκτατικά του σχέδια.

Αν ήταν λίγο προσεκτικός και λίγο διαβασμένος στα σύγχρονα ελληνοτουρκικά θέματα, θα έπρεπε να ήξερε πόσο μεγάλο κακό έκανε μονάχα στην Ελλάδα η παλιά ελληνοτουρκική φιλία του Ε. Βενιζέλου και του Ι. Ιονού το 1931. Θα 'πρεπε να 'ξερε πως και γιατί συρρικνώθηκαν οι 130.000 Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, που με βάση τη συνθήκη της Λωζάνης μείνανε εκεί, σε 3.500 κατοίκους σήμερα.

Αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που με δηλώσεις του ο Μίκης Θεοδωράκης, τον οποίο στο χώρο της μουσικής συνεχίζω να θαυμάζω και να αγαπώ, στιγματίζει τον εαυτό του και δημιουργεί τραυματικά προβλήματα ιδιαίτερα στον προφυγικό Ελληνισμό. Πρόχειρα φέρνω στη μνήμη μου μία άλλη συνέντευξη που έδωσε για τους πρόσφυγες του 1922 στην εφημερίδα "Λος Αντζελες Τάιμς", που αναδημοσιεύθηκε

και στο "Βήμα" Αθηνών (30.8.1973), λέγοντας τότε για τα θύματα της μικρασιατικής καταστροφής πως: "Επρόκειτο για ανίσχυρους ανθρώπου οι οποίοι δεν είχαν άλλο μέσο να καταπολεμήσουν το νόμο και την κυρίαρχη κοινωνία, παρά την προσφυγή στα ναρκωτικά". Με λίγα λόγια, έμποροι των ναρκωτικών ήταν ή γίνανε κατά το Μ. Θεοδωράκη οι πρόσφυγες. Δε γνωρίζω, αν μέχρι σήμερα εκστομίσθηκε μεγαλύτερη βρισιά από άλλον γι' αυτό το ζωντανό κύταρο της ελληνικής κοινωνίας. Και ενώ είχε το χρόνο να μελετήσει τις δηλώσεις του, μετά τις έντονες διαμαρτυρίες των προσφύγων, έρχεται πάλι μετά από 6 χρόνια και ανιστόρητα συνεχίζει να υποστηρίζει πάλι στο "Βήμα" (22.4.1979) τις ίδιες θέσεις.

Αυτά με πολλή λύπη σαν μία μικρή παρένθεση για να μην παίρνω με άθελά μας πολλές φορές μέρος στο παιχνίδι του κάθε Εβρέν.

Μέχρι σήμερα, η μενοικονία των Ελλήνων του Πόντου επίσημα δεν αναγνωρίστηκε από τις κυβερνήσεις της Τουρκίας και αυτούς που κρύβονται πίσω της. Υπάρχουν όμως ανέκδοτα διπλωματικά έγγραφα, κυρίως συμμαχών της Τουρκίας από εκείνη την περίοδο, που αποκαλύπτουν και το μέγεθος της βαρβαρότητας της

Οικονομική εξόρμηση της Ευξείνου Λέσχης Βερόιας

Η Ευξείνου Λέσχη Βερόιας ξεκινάει οικονομική εξόρμηση για την ανέγερση του Πνευματικού Κέντρου στο Πανάραμα της Βερόιας.

Το Πνευματικό Κέντρο, που θα ανεγερθεί σε οικόπεδο 10 στρεμμάτων, θα έχει:

- Αίθουσα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (θέατρο, μουσική, χορός, κινηματογράφος) 600 περίπου θέσεων.
- Γραφεία.
- Μουσείο.
- Βιβλιοθήκη.
- Αίθριο (χώρος μικρών υπαίθριων εκδηλώσεων).
- Εντακτήριο.
- Αίθουσα χορευτικών συγκροτημάτων και χορωδίας.
- Ξενώνες.
- Αίθουσα συνεστιάσεων κλπ.
- Υπαίθρια γυμναστήρια και μικρό υπαίθριο θέατρο.

Επίσης οι γύρω χώροι θα διαμορφωθούν ώστε να αποτελούν πόλο έλξης για αναμυχή.

Όσοι φίλοι, Πόντιοι και μη Πόντιοι, αισθάνονται την ανάγκη και χρέος να συνδράμουν στην προσπάθεια της Ευξείνου Λέσχης Βερόιας, μπορούν να καταθέσουν την όποια οικονομική τους ενίσχυση στον λογαριασμό 325/480524-09 της Εθνικής Τράπεζας ή να στείλουν ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στην Ευξείνου Λέσχη Βερόιας.

Από την ποντιακή παράδοση

Μήνες και γιορτές

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ

2. Φλεβάρης - "Κούντουρον". Ο μήνας πήρε την ονομασία Κούντουρος, γιατί πίστευαν ότι έχει κοντή ουρά. Ακόμη του έδιναν και την ειρωνική ονομασία "Κούτσουρος" επειδή το τέλος του ήταν κουτσουρεμένο. "Ο Κούντουρον, ο Κούτσουρον και ο πασσαλοκαυτός". Πίστευαν πως κατά το μήνα, θερμότατα από εφτά φούρνους έμπαινε μέσα στην παγωμένη γη και έτσι άρχιζαν να λιώνουν τα χιόνια.

Όλες τις γιορτές του μήνα τις σέβονταν και τις φύλαγαν πολύ. Τον Άγιο Τρύφωνα τον τιμούσαν, πολύ και πίστευαν ότι προστατεύει τα σπαρτά από τις καταστροφές και τις θεομηνίες. Στη γιορτή της Υπαπαντής κρατούσαν, αυστηρή αργία. "Ναιλλο εκείνον π' έκαμεν τα δύο τη Κουντούρ" τη Παναγίας, μήτε η τζέπρ' αφίν ατον μήτε ανεχτία" (αλίμονο σ' εκείνον, που δούλεψε τη δεύτερη μέρα του Φλεβάρη, δηλαδή της Υπαπαντής, ούτε η λέπρα τον αφήνει, ούτε η ανέχεια). Η γιορτή της Υπαπαντής γιορταζόταν με χαρές και γλέντια. "Υπαπαντήν, Υπαπαντήν, σ' έξεργους (αργίες) εμπαιύ κλειδί". "Τ' Αε" - Βλασι" τιμούσαν με αυστηρή αργία τη γιορτή του Αγ. Βλάσιου, για να μη γεννηθούν παιδιά ή ζώα με ελαττώματα.

Με αργία επίσης γιορταζόταν στις 24 του Φλεβάρη η γιορτή της εύρεσης της κεφαλής τους Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου.

Πίστευαν ότι από τη μέρα αυτή άρχιζαν να ανεβαίνουν οι χυμοί των δένδρων και των φυτών από τις ρίζες στις κορυφές. Τις τελευταίες οχτώ ή εννιά μέρες του Φλεβάρη μαζί με τις πρώτες εννιά μέρες του Μάρτη τις έλεγαν "Λυκοχάντζα" και τις θεωρούσαν πολύ επικίνδυνες, επειδή γινόταν το ζευγάριμα της λύκαινας. Το θηλυκό μοσχάκι που θα γεννιόταν το μήνα, το ονόμαζαν "κουντούρα". Σε εκείνον που έκανε αφελείς ερωτήσεις, πριν του δώσουν την απάντηση, του έλεγαν στα αστεία: "Τα δύο τη Κουντούρ" τη Παναγίας πότε έν";.

Γενικά το Φλεβάρη τον θεωρούσαν μήνα γρουσουζιάς και καμμία σπουδαία δουλειά δεν άρχιζαν. "Ο Κούντουρον εν λειψός, εν ολίγον πα ζαντός".

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Οι αποδείξεις των συνδρομητών της εφημερίδας μας θα παραδίδονται από τα γραφεία της Λέσχης.

ΑΠΟ ΤΟ Δ.Σ.

Δίστιχα

1. Ας τρώγωμε κι πίνωμε κι όλον ας τραγουδούμε αούτο ο κόσμος ξένον εν και πάντα κι θα ζούμε.

2. Τρυγόνα μ' στ' αναστέναγμα μ' όλα τα χιόνια λύουν τα δάκρυα μ' στάζνε στ' άψιμον και τα ταϊλίδια οβύουν.

3. Αν αποθάνω ξάι μη κλαίς και μη τρώς την καρδιάς κλάωμ' ατώρα ζωντανόν και φυλίτσον τα μαλλία σ'.

4. Λελεύω σε, λελεύω σε παντέμορφον κορτσόπον, άνοιξον τα σιερόπα σου και ποίσον μ' εγκαλιόπον.

5. Πασκή φοβούμαι τον μουχτάρ και του χωρί' τσ' αζάδες, την ψύμ' ατίν κι θα παίρνε, θα παίρναι' οι νυφάδες.

6. Το πρόσωπο σ' αλών - αλών, τ' ομμάτια σ' βόλια - βόλια το φίλεμαν εχόρτασες στ' εφετινά τα χρόνια.

7. Ο ήλιον παίρ, σόν πρόσωπο σ' και φωτάζ' το καρδόπο σ' κανείς κι κοιζ' τ' όνομά σ' ν' ακούω το λαλόπο σ'.

8. Ελα πουλί μ' έλα αρνί μ' έλα μη τυρανία με, σήν ψύ σ' απές ετράνισα κι ατώρα κ' εγνωρίσμε.

9. Εξέβα στο Καρακαπάν είδα την Ματσουκάσαν αν θέλεις κόρη κι αν αγαπάς εφτάγωσε κουμπάρτασαν.

10. Χαμέμιλον Καρακαπάν θα βγαίνω στο Κουλάτιν ατώρα το μικρόν τ' αρνίμ έστρωσεν το κρεβάτιν.

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Εναν είδος φαγίν τρώγω

Ο Ποπα - Χρήστον επροσκάλεσεν τον Γούμενον τη Παναγίας τη Σουμελάς σο τραπέζ.

Νεστεία έτον, κάποιος ρουσιόλης εδώκεν ατόν έναν κουτόπον μαύρον χαβιάρ. Αρ εξέγκεν, στίπα λάχανα, ελαιάς και το χαβιάρ, να πέρνε απ' έναν μεζέν με το ρακίν, πριν να τρώγνε.

Ο Γούμενον εφίκεν ούλια κ' ερουζεν απάν σο χαβιάρ. Τερεί ο ποπάς, πάει το χαβιάρ!

- Αγιε Ηγούμενε, λέει, φάκι ασ' αγούτα τα ελαιάς, πολλά νόστιμα είν'...

- Το χαβιάρ πα νόστιμον έν, λέει ο Γούμενον και ξαν' αλοϊφτ σο ψωμίμ ατ' και τρώει...

- Τζιάνουμ θα κακοφαίνεται την ποπαδιαν, ξάν λέει ο μαύρον ο Ποπα - Χρήστον, εκείνε έλτσεν ατά...

- Τη ποπαδιαν το χατήρ τρανό έν, δίγ' ατόν τζιοάπ ο Γούμενον, άμαν εγώ λιτοδιαιτος είμαι, και την ημεραν έναν είδος φαγίν τρώγω...

... Ασο χαβιάρ μόνον το τενεκεδέενν το κουτίν έπέμμεν σο τραπέζ...

Διαβάσετε
και διαδίδετε
την εφημερίδα μας

Σύντομη ιστορία του Πόντου

Συνέχεια από την 1η σελ.

και το ταξίδι του Φρίξου και της Ελλάς αποτελούν μαρτυρία για τα τολμήματα αυτά.

Το 1200 π.Χ. Αιολείς από τη Θεσσαλία ήλθαν και εγκαταστάθηκαν στη Λέσβο, στην Τένεδο, στα παράλια του Ελληνικού Πόντου και της Μ. Ασίας.

Με την κάθοδο των Δωριέων στην ευρωπαϊκή Ελλάδα, που θεωρήθηκε και αντιμετώπιστηκε σαν εισβολή, οι Ιωνες πάλι περνούν, σε μεγάλο ποσοστό, και βρίσκουν καταφύγιο στις ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας. Από τη συγχώνευση Ηρακλειδών, Αχαιών, Πελασγών και Φρυγών δημιουργήθηκε η ελληνική φυλή. Για την προαγωγή του εμπορίου, που τόσο είχαν ανάγκη οι πρόγονοί μας, δημιούργησαν σε επίκαιρα σημεία της Μ. Ασίας, όπως και σε άλλες περιοχές της Μεσογείου, πρακτορεία, τα οποία ονομάζονταν "Εμπορεία". Με το πέρασμα του χρόνου τα "Εμπορεία" αυτά, αναπτύσσονταν σε οικισμούς και πόλεις, με την προστασία των Μητροπόλεως, που έστελλαν τον πρώτο διοικητή, "τον οικιστή", ο οποίος είχε τη φροντίδα, την ευθύνη και την εξουσία του εμπορίου. Ετσι, στα 785 π.Χ. η περίφημη Μίλητος που ήταν το πιο μεγάλο οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Μ. Ασίας, ίδρυσαν τη Σινώπη και έπειτα άλλες "Ελληνίδες" πόλεις, την Αμισό, την Τρίπολη, την Κερασούντα, τα Κοτύωρα και το 756 π.Χ. την Τραπεζούντα. Οι τολμηροί Ιωνες συνέχισαν τον οικισμό τον έφτασαν μέχρι τη χώρα των Κόλχων και την Ταυρική (Κριμαία). "Αγαλιάστηκε" ο Εύξεινος Πόντος από τους Έλληνες και νέες πόλεις ξεφύτρωναν, όπως ο Φάσης (Πότι), Διοσκουριάδα (Σεβαστούπολη), η Ολβία, η Θεοδοσία (Κάφα), ο Ιστρος και η Οδησσός. Αυτές οι πόλεις - κράτη ανέπτυξαν μία ακμαία οικονομία και έναν υψηλό πολιτικό. Εφεραν μαζί τους οι άποικοι το ελληνικό πνεύμα, το δημοκρατικό πολίτευμα, τα ήθη, τα έθιμα, τις τέχνες και τις θεότητες του ελληνικού δωδεκάθεου.

Στην Τραπεζούντα λατρεύονταν ο Δίας, ο Ερμής, ο Διόνυσος, η Νέμεση και η Τύχη. Στην Κερασούντα επίσης λατρεύονταν ο Δίας, ο Διόνυσος, ο Ποσειδώνας, ο Ηρακλής και άλλοι.

Μακριά από τη χαμένη τους πατρίδα και χωρίς να χάνουν την επικοινωνία τους με αυτή και ιδιαίτερα με τη μητρόπολη Μίλητο, αισθάνθηκαν οι άποικοι την ανάγκη να έχουν μεταξύ τους αλληλεγγύη για να μπορέσουν να επιζήσουν ανάμεσα στους "βάρβαρους". Ετσι απόκτησαν ενότητα και συνείδηση της φυλής τους και δημιούργησαν το θάνατο ποντιακό ελληνικό πνεύμα, που κράτησε τρεις χιλιάδες χρόνια, σκορπίζοντας το ανέσπορο φως της Ελλάδας.

Στο τέλος του 7ου αιώνα π.Χ. έγινε μεγάλη επιδρομή των Κιμμερίων και Σκυθών, που αναστάτωσε τον Πόντο και εκτόπισε πολλούς.

Στον Πόντο τότε, κατοικούσαν πολλά μικρά

έθνη. Μερικά από τα οποία ήταν ήμερα, όπως οι Μόσχοι και οι Χάλυβες, τα περισσότερα όμως, ήταν βάρβαρα, όπως οι Μοσσούνιοι, Δρίλοι, Τζάνοι, Μάκρωνες, Σκυθίνοι, Κερκύτοι, Τάσχοι, Βέχειροι, Επτακομήτες, Κίσιοι. Στις αρχές του 5ου αιώνα ο Πόντος δέχθηκε μία άλλη τρομερή επιδρομή, των Τζάνων. Τα περισσότερα από τα ξένα αυτά φύλα, με την πάροδο του χρόνου εξελληνίστηκαν από το υπέρτερο ελληνικό στοιχείο.

Τον Πόντο στην αρχή τον κατέλαβαν οι Ασσύριοι και αργότερα, τον 6ο αιώνα, οι Μήδοι και οι Πέρσες. Ο Πόντος αποτελούσε σατραπεία του Δασκυλίου και έπειτα της Καππαδοκίας. Οι δεσμοί όμως της υποταγής ήταν χαλαροί. Στα 400 π.Χ. ο Ξενοφώντας και οι "Μύριοι" φιλοξενήθηκαν στην Τραπεζούντα σαν Έλληνες πατριώτες.

Ο Μ. Αλέξανδρος, όταν κατέλασε το περσικό κράτος, διόρισε σατράπη του Πόντου τον Σαβίκα. Κατά τον 3ο αιώνα οι Γαλάτες έκαναν επιδρομή στη Μ. Ασία και κατοίκησαν στο δυτικό Πόντο, που από αυτούς ονομάστηκε Γαλατία, αλλά γρήγορα αφομοιώθηκαν με τους γηγενείς. Οι διάδοχοι του Μ. Αλεξάνδρου με τους αλληλοσπαραγμούς τους έδωσαν την ευκαιρία στον Πέρση Αρριόβαζήνη να ανακηρύξει τον Πόντο ελεύθερο κράτος. Οι διάδοχοί του απλώθηκαν και προς την Μ. Ασία και προς την Ευρώπη. Εξαιρετική ανάμνηση ο βασιλείου του Πόντου στην περίοδο του Μιθριδάτη του ΣΤ', ο οποίος ονομάστηκε ΣΥΤ', ο οποίος ονομάστηκε Ευλάτορας ή Μέγας (132 - 63 π.Χ.). Είχε μητέρα Ελληνίδα και πήρε ελληνική εκπαίδευση στη Σινώπη. Περιστοιχιζόμενος από Έλληνες αξιωματούχους και στηρίζε τη δύναμή του στον ελληνικό πληθυσμό του Πόντου. Γρήγορα μεγάλωσε το κράτος του. Ολόκληρη η Μ. Ασία, η Ταυρική, η Θράκη, η Μακεδονία και το μεγαλύτερο μέρος της Νότιας Ελλάδας ανήκαν στο Βασίλειο του Πόντου. Συμμάχησαν με τους Αθηναίους, Λακεδαιμόνιους, Βοιωτούς και πολέμησε τους Ρωμαίους. Για το φιλελληνισμό του ανακηρύχτηκε Ελευθερωτής, Σωτήρας και Ευεργέτης των Ελλήνων. Το 66 π.Χ. ο Μιθριδάτης νικήθηκε στο

Λύκο ποταμό από το Ρωμαίο Πομπηίο και κατέφυγε στην Κολχίδα. Εκεί προδόθηκε από το γιό του Φαρνάκη και, για να μην πέσει αιχμάλωτος στα

χέρια των Ρωμαίων, παρακάλεσε ένα δούλο του να τον φονεύσει (64 π.Χ.).

Μετά τους Μιθριδάτες το κράτος του Πόντου καταλύθηκε από τους Ρωμαίους. Το δυτικό Πόντο (Γαλατικό) έδωσαν οι Ρωμαίοι στο Δημόταρο, την Κολχίδα στον Δρίσταρχο, την Ταυρική στο Φαρνάκη και τον ανατολικό στον Πολέμωνα. Παρά την αλλαγή της κυριαρχίας, σε μία εποχή όπου επικρατούσε αμφισβήτηση, αβεβαιότητα, καταπίεση, τρόμος και αφανισμός, ο ελληνικός πληθυσμός του Πόντου συνέχιζε να μεταλαμβάνει τον ελληνικό πολιτισμό σε συνοίκους και περιοίκους βαρβάρους ή ημιβάρβαρους. Παρέμεινε πιστός Ακρίτας και κυματοθραύστης του σκοταδισμού. Στα κρίσιμα αυτά χρόνια εμφανίστηκε στην Παλαιστήνη ο γλυκός Ναζωραίος, που κηρύττει αδελφοσύνη, ειρήνη, αγάπη. Ο ελληνικός Πόντος, δέχτηκε το Ευαγγέλιο από τον Πρωτόκλητο Απόστολο Ανδρέα. Ο Χριστιανισμός βρήκε πρόσφορο έδαφος για τη διάδοσή του. Η ελληνική παιδεία, η ελληνική γλώσσα και η ελληνική σκέψη ήταν τα στοιχεία εκείνα, που βοήθησαν στην εδραίωση του Χριστιανισμού και μάλιστα της ορθοδοξίας. Εξάλλου, οι συνεχιστές του Απόστολου Ανδρέα, Αρχιεπίσκοποι Νεοκαισάρειας Γρηγόριος (216 - 175 μ.Χ.), ο

πρώτος επίσκοπος και πολιούχος της Τραπεζούντας Ευγένιος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Μέγας Βασίλειος και ο αδελφός του Γρηγόριος, επίσκοπος Σεβάστειας, είχαν ελληνική μόρφωση. Η ορθόδοξία και ο ελληνισμός ταυτίστηκαν και έθεσαν τα θεμέλια της δημιουργίας της ελληνο-χριστιανικής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Επί Νέρωνα (64 μ.Χ.) ο Πόντος έγινε ρωμαϊκή επαρχία με εσωτερική αυτοδιοίκηση. Νέες ελληνικές πόλεις ξεφύτρωναν, όπως η Νικόπολη, η Νεοκαισάρεια, το Πολέμνιο, κ.α. Μέχρι και του Διοκλητιανού ο Πόντος ήταν αφιερωμένος στο Δία και ονομαζόταν Διόσποντος. Στα 257 οι Γότθοι και οι Βορανοί έκαναν επιδρομή, λεηλάτησαν την Τραπεζούντα, αιχμαλώτησαν τους κατοίκους και την ερήμωσαν.

Όταν ο Μ. Κωνσταντίνος έκανε πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους το Βυζάντιο, ο Πόντος έγινε ένα από τα θέματα (επαρχίες) του κράτους. Προς τιμή της μητέρας του Ελένης τον ονόμασε Ελεονόποντο και το θέμα αρχικά περιλάμβανε τις πόλεις Αμισό, Αμάσεια, Σινώπη, Ζήλα, Ευχάιτα, Ανδραπα, Ίβουρα και Λιοντόπολη μαζί με την ενδοχώρα τους. Το 505 ο Πόντος, το προπύργιο του ελληνισμού, δέχτηκε την επιδρομή των τελευταίων ειδωολατρών της φυλής των Τζάνων. Ο Ιουστινιανός, όταν πήγε στον Πόντο, διέταξε να κόψουν τα δάση, για να γίνει η συγκοινωνία με το εσωτερικό και την παραλία καλύτερη. Βοήθησε τη χριστιανική εκκλησία και ένωσε τον Ελεονόποντο και τον ΠΟΛΕΜΟΝΙΑΚΟ με κοινό αρμοστή. Ο Ηράκλειος πολέμησε τους Πέρσες χρησιμοποίησε την Τραπεζούντα και το Ρίγαιο σαν ορμητήρια. Τα στρατεύματά του στρατο-

λογήθηκαν από τον Πόντο, τη Γεωργία και την Αρμενία. Κατά τον 11ο αιώνα οι δούκες της Χαλδίας (Αργυρούπολης) στασίασαν εναντίον του κράτους και ονομάζοντας τους εαυτούς τους άρχοντες και ηγεμόνες της Τραπεζούντας προσπάθησαν να αποσπαστούν από αυτό. Οι στάσεις διαδέχονταν η μία την άλλη με αποτέλεσμα την εξασθένηση της αυτοκρατορίας. Στα 1071 οι Σελτζούκοι Τούρκοι, ξεκινώντας από τις στέπες της Κασπίας Θάλασσας, νίκησαν στο Μαναζικέρτ και έπιασαν αιχμάλωτο τον αυτοκράτορα Διογένη το Ρωμανό. Μετά από τρία χρόνια κυριέψαν την Τραπεζούντα και άλλες πόλεις. Τους Σελτζούκους καταδίωξε ο βλαστός της Ατρας, Θεόδωρος Γαβράς, δούκας του θέματος Χαλδίας, ένας από τους επιφανέστερους στρατηγούς. Ο ίδιος επίσης εδίωξε και το βασιλέα της Γεωργίας Δαβίδ, που έκανε επιδρομή και έφτασε μέχρι τα περίχωρα της Τραπεζούντας.

Στα 1078 πολεμώντας ο Γαβράς τους Σελτζούκους αιχμαλωτίστηκε και μαρτύρησε στο Ερζερούμ. Μετά το θάνατο του Γαβρά η Επαρχία του Πόντου επιστράφηκε στο Βυζάντιο. Στα 1115 ο ανεψιός του Θεόδωρου Γαβρά, Κωνσταντίνος, στασίασε και κήρυξε το θέμα ανεξάρτητο. Ο αυτοκράτορας Ιωάννης ο Κομνηνός στα 1139 έκανε εκστρατεία κατά των Τούρκων στην Αρμενία και επιστρέφοντας επιτέθηκε εναντίον του Κωνσταντίνου, αλλά δεν κατόρθωσε να τον υποτάξει. Τον επόμενο χρόνο ο Κομνηνός αποκατάστησε την ενότητα της αυτοκρατορίας. Στα 1204 η Κωνσταντινούπολη πέφτει στα χέρια των Σταυροφόρων και η Αυτοκρατορία κατατεμαχίζεται σε μικρά φεουδαρχικά κρατίδια. Τότε, οι δύο αδελφοί Αλέξιος και Δαβίδ, γιοι του Μανουήλ του Κομνηνού, καταφεύγουν στη θεία τους Θάμαρ, βασίλισσα της Γεωργίας, και με τη βοήθεια των στρατιωτικών και των αριστοκρατών της Χαλδίας, κατέλαβαν χωρίς αντίσταση την Τραπεζούντα και η ανακηρύξαν πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών, με πρώτο αυτοκράτορα τον Αλέξιο τον Α'.

Ο Αλέξιος, αντί να συνεννοηθεί με τον αυτοκράτορα της Νικαίας, για να διώξει τους Σταυροφόρους από την Κωνσταντινούπολη, έστειλε τον αδελφό του Δαβίδ εναντίον της αυτοκρατορίας της Νικαίας. Εκεί ο Δαβίδ νικήθηκε και σχεδόν καταστράφηκε ο στρατός του. Σε μία μάχη που έγινε αργότερα με το Σουλτάνο του Ικονίου ο Δαβίδ σκοτώθηκε και ο ίδιος μόλις κατόρθωσε να γλυτώσει την αιχμαλωσία.

Στην περίοδο των Κομνηνών η αυτοκρατορία της Τραπεζούντας απλώθηκε από την Οινόη ως την Κριμαία. Είχε για έμβλημα της από το 1204 μέχρι το 1261 το Δικέφαλο Αετό και μετά από 5 χρόνια το Μονοκέφαλο που διατήρησε ανοιγμένα τα φτερά του για 200 περίπου χρόνια.

Εριδες, στάσεις και καταστροφές, δεν έλειψαν κατά τη διαδοχή του θρόνου της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας.

Συνεχίζεται

ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Στην προσπάθειά μας να διατηρήσουμε την θεατρική μας παράδοση, ανεβάζουμε στη σκηνή το έργο του Φίλων Κτενιδη "Ο ΞΕΝΗΤΕΑΣ". Δώσαμε στο πρώτο φύλλο του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" ένα σημείωμα για το έργο, που γράφτηκε απ' τον ίδιο τον συγγραφέα και επισημαίνουμε τους κινδύνους από τη μη συμμετοχή των συμπατριωτών μας στο θεατρικό τμήμα.

Σήμερα είμαστε υποχρεωμένοι να τονίσουμε ιδιαίτερα αυτούς τους κινδύνους, γιατί μέχρι την ώρα που γράφονται αυτές οι αράδες, κανένας νέος ή νέα δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμά μας.

"Ο ΞΕΝΗΤΕΑΣ" όμως θα παρουσιαστεί σε πέλασμα των αδιαφόρων γιατί οι ερασιτέχνες ηθοποιοί, που είναι οι ίδιοι σχεδόν που το ξανάπαιξαν το έργο πριν από 12 χρόνια, πιστεύουν πως είναι χρέος μας να διατηρήσουμε μαζί με όλα τα άλλα και τη θεατρική μας παράδοση.

Η παράσταση θα δοθεί στην Αντωνιάδαιο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δήμου Βέροιας, το Σάββατο 18 Μαρτίου, στις 8.15 μ.μ.

Οι ερασιτέχνες ηθοποιοί που παίρνουν μέρος, με τη σειρά που εμφανίζονται στη σκηνή είναι οι:

- Φίκα Ορφαντίδου - Σωτήρα
- Πάρσα Υφαντίδου - Βαρβάρα
- Σοφία Χιονίδου - Πηνή
- Χάρης Συμεωνίδης - Μήτων
- Λεφτέρης Τσαχουρίδης - Γιάννης
- Κική Αδαμίδου - Ανθή
- Λαμπρινός Ιντζεβίδης - Τότων
- Χαράλαμπος Καπουρτίδης - Δήμων
- Λύρα Παίτσι ο Σταύρος Τσαχουρίδης και την παρέα του γλεντιού αποτελούν οι Παναγιώτης Μουρατίδης, Βασίλης Ασβεστάς και η Θεοπίστη Θεμελή.
- Σκηνογραφική και ενδυματολογική επιμέλεια: Βάσω Σιδροπούλου - Καραμήτσου.
- Φροντιστήριο - βοηθοί παράστασης: Βάσω Μπρανιώτου
- Γενική επιμέλεια και εποπτεία παράστασης: Οδυσσεάς Γωνιάδης

Πριν τελειώσουμε το ενημερωτικό μας σημείωμα, αισθανόμαστε την υποχρέωση αλλά και την ανάγκη να ευχαριστήσουμε το ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΕΡΟΙΑΣ για την υλική υποστήριξη του καθώς και την ΑΝΤΩΝΙΑΔΕΙΟ ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ για την παραχώρηση της αίθουσας.

ΣΤΗΝ ΙΕΡΗ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΣΑΝΤΑΙΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Του κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗ Δικηγόρου, τ. βουλευτή

Συνέχεια από το προηγούμενο

Β. 5. Γι' αυτό, λοιπόν, αντί για όλα αυτά, θα τελειώσω με την υπενθύμιση του υπέροχου και αιώνιας αξίας κειμένου του Θουκυδίδη, δηλαδή θα χρησιμοποιήσω τα πιο αξιόλογα μέρη από τον αποδιδόμενον (από τούτον) στον Περικλή επιτάφιο ("Ιστορία" II, 42, 43, 44 και 45). Διευκρινίζω ότι χρησιμοποιώ τη μετάφραση του Αγ. Γεωργίου Παπαδάκου, Θεσ/νίκη 1985 (και όχι την κλασική του Ελευθερίου Βενιζέλου), γιατί είναι αυτή γλωσσικά πιο σύγχρονη:

"Και για λίγους Έλληνες, όπως γι' αυτούς εδώ, θα φαινόταν ο έπαινος ισόβαρος με τα έργα τους. Και νομίζω πως ο τωρινός θάνατος αυτών εδώ φανερώσει την αντρειά τους, είτε τούτος είναι το πρώτο μήνυμά της, είτε η τελευταία επισφράγιση της. Γιατί, αλήθεια, σε κείνους που σ' άλλα φαινόταν κάπως παρκατιανοί, είναι δίκαιο, ηπαλικαριά που δείχνουν στους πολέμους για την πατρίδα, να μπαίνει μπροστά και να τα σκεπάζει όλα, γιατί, με την αντρειά τους εξαφάνισαν τ' άλλα κακά, κι έτσι, όλοι μαζί, πιο πολύ ωφέλησαν παρά ο κανένας με τα ατομικά σφάλματά του, έβλαψε. Απ' αυτούς εδώ

τους νεκρούς όμως, κανείς, ούτε πλούσιος προτίμησε να χαιρέται κι άλλο τα πλούτη του και δείχτηκε δειλός, ούτε φτωχός, με την ελπίδα που δίνει η φτώχεια, πως μπορεί μελλοντικά να γλιτώσει απ' αυτήν και να γίνει πλούσιος, προσπάθησε να αναλάβει τη σφοδρά, αντίθετα, έκριναν πως πιο ποθητή απ' αυτά είναι η τιμωρία των εχθρών και μαζί νόμισαν ότι αυτός ο κίνδυνος είναι ο πιο ωραίος, κι έτσι θέλησαν, αντιμετωπίζοντάς του, τούτους να τους εκδικηθούν, εκείνα να τα επιθυμούν. Για το άγνωστο της επιτυχίας του σγώνα βασίστηκαν στην ελπίδα, γι' αυτό όμως που αντιμετώπιζαν στην πράξη θεώρησαν χρέος τους να βασιστούν στον εαυτό τους. Και μέσα πιά ο' αυτόν τον κίνδυνο προτίμησαν να αγωνιστούν και να πεθάνουν παρά να υποχωρήσουν και να σωθούν κι έτσι τη ντροπή να τους λένε δειλούς την απόφυγαν, βάσταξαν όμως, διονοντας τη ζωή τους, τον αγώνα, και πάνω σε μία ελάχιστη στιγμή, κείνη ακριβώς που κρινόταν η τύχη τους, γλίτωσαν όχι από το φόβο, πιο πολύ απ' την ιδέα του φόβου".

"Γιατί προσφέροντας όλοι Συνέχεια στην 4η σελ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Από το Σάββατο 18 Φεβρουαρίου 1989 άρχισε η λειτουργία της Οικογενειακής ΤΑΒΕΡΝΑΣ - ΟΥΖΕΡΙ της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, με τη Νέα Διεύθυνση του γνωστού σπεσιαλίστα στο είδος ΘΕΜΗ ΟΔΟΠΟΡΙΑΗ με το συνεργάτη του ΝΙΚΟ ΖΑΝΝΑ.

ΚΟΥΖΙΝΑ: Θαλασσινά - κρετικά - ποντιακά φαγητά
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ: Τανομένον Σουρβρά
Τηλ. 25.419

Η ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

Στιγμιότυπο από την κοπή της Βασιλόπιττας.

Στις 16 του Γενάρη και ώρα 8 το βράδυ έγινε η κοπή της Βασιλόπιττας της Χορωδίας σε παραδοσιακή.

Στην αρχή απηύθυνε χαιρετισμό ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Αλέξ. Τσαχουρίδης, ο οποίος στην συνέχεια έκοψε την πίττα. Στα παραβέθεντα μέλη προσφέρθηκαν κομμάτια από την

πιττα. Τέλος η χορωδία έψαλλε τα πατροπαράδοτα κάλαντα με συνοδεία λυράρηδων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Βασιλόπιττες ήταν προσφορά της κυρίας Βάσως Μπρανιώτη.

Τυχεροί της όμορφης βραδιάς ήταν οι: Σταύρος Τσα-

χουρίδης, λυράρης της Λέσχης, Γιάννης Πολυχρονιάδης μαθητής και η μικρούλα Ευστρατούλα Καραβραβιώτη.

Η επιτυχία της εκδήλωσης οφείλεται και στην ιδιαίτερη συμβολή του ερμηνευτή της ποιντικής μούσας Κώστα Καραπαναγιωτίδη.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΟΝΤΟΥ - Μ. ΑΣΙΑΣ

Σε "καλό δρόμο" βρίσκεται το θέμα της ίδρυσης της Τράπεζας ΠΟΝΤΟΥ - Μ. ΑΣΙΑΣ.

Η Τράπεζα αυτή έρχεται να καλύψει μία ανάγκη, αλλά και να ικανοποιήσει την επιθυμία Ποντιακών και Μικρασιατικών Σωματείων.

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΓΑΜΟΥ

Α. Οι αρχαίοι μας πρόγονοι, θεωρούσαν το γάμο σαν ένα από τους πιά ιερούς θεσμούς. Τον έθεταν υπό την προστασία των θεών και ιδιαίτερα της θεάς Ηρας. "Κλείδας γάμου φυλάττει". Ακόμα, καλούσαν τη θεά "Τελέια" και είχε τον τίτλο της "Πρυτάνεως των γάμων".

Το ίδιο και οι Πόντιοι. Θεωρούσαν το γάμο ("χαρά") ένα από τα μεγαλύτερα μυστήρια κι από την πρώτη στιγμή τον έθεταν υπό την προστασία των Αγίων και κυρίως της Παναγίας.

Οι αρχαίοι γάμοι γίνονταν πάντα με συνοικέσια. Τη φροντίδα την αναλάβαινε ο πατέρας. Αυτός έβρισκε κόρη για νύφη του και νέο για γαμπρό του.

Υπάρχουν πολλές γραφτές μαρτυρίες για το ρόλο αυτό του πατέρα ή του αρχηγού της οικογένειας. Ο Ευριπίδης λ.χ. στο έργο του "Ανδρομάχη" λέει με τα χείλη της ηρωίδας του Ερμιόνης: "... για τους γάμους μου θα φροντίσει ο πατέρας μου, γιατί δεν είναι δική μου δουλειά να αποφασίσω γι' αυτό το θέμα...". Εξόν από τον πατέρα το έργο της σύναψης γάμων το αναλάβαιναν με αμοιβή κι ορισμένες γυναίκες, που τις ονόμαζαν "προμηθήτριες" ή "προμηθητρίδες".

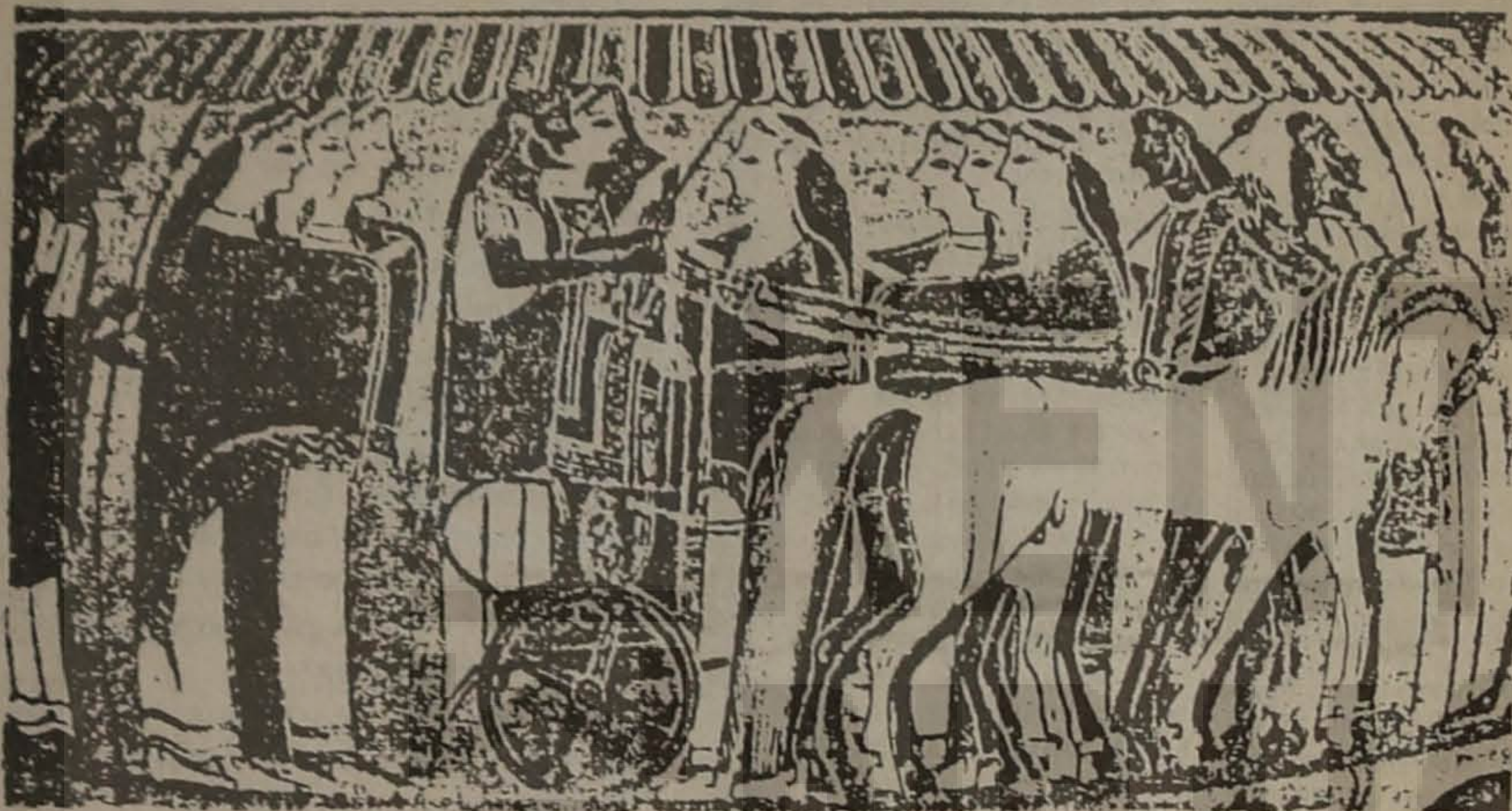
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ Συγγραφέα

Στην αρχαία εποχή θεωρούσαν απαραίτητη προϋπόθεση να γίνονταν οι γάμοι κατά την περίοδο της πανσέληνου. Είχε αυτό τη σημασία, ότι ο γάμος θα ήταν καρποφόρος από την πλευρά της τεκνοποιίας. Καλό σημάδι για το γάμο τους θεωρούσαν επίσης κι οι Πόντιοι την πανσέληνο.

Από την αποψη του χώρου οι αρχαίοι γάμοι γίνονταν κατ' αρχήν στα σπίτια. Οταν όμως, υπήρχαν ναοί και ιερείς οι γάμοι γίνονταν στους ναούς κι αποκτούσαν ιερότητα.

Το να πηγαίνουν δηλαδή οι μελλόνυμφοι να συνάψουν το γάμο τους στο ναό και να τελούν εκεί τα "Προτέλεια" ή

σπίτι είχε και το βωμό του. Με το γάμο η νύφη ήταν επόμενο, αφού θα άλλαζε κατοικία να λάτρευε στο εξής τους Εφέστιους θεούς του συζύγου της. Η λατρεία των "Πατρών θεών" (οικογενειακών) αποτελούσε πράξη ιερή και κάθε παρέκκλιση από αυτήν την θεωρούσαν ασεβεία. Ετσι, ο πατέρας ή ο αρχηγός της οικογένειας, ζητούσε από τους Εφέστιους θεούς συνγνώμη για το ότι η κόρη του λόγω της εγκατάστασής της στο σπίτι του γαμπρού θα έπαινε να τους λατρεύει και ότι στο εξής θα αναλάμβανε την υποχρέωση να προσφέρει θυσίες και να λατρεύει τους οικογενειακούς θεούς του συζύγου της. Εγγύονταν δηλαδή στους θεούς,

Γαμήλια πομπή. Κορινθιακός κρατήρας από τις αρχές του 6. αι. π.Χ. Οι νεόνυμφοι βρίσκονται επάνω στην άμαξα (Μουσείο Βατικανού).

Υπήρχαν βέβαια και περιπτώσεις που ο ίδιος ο νέος έκανε την εκλογή της μελλοσύνης του. Πάντως, οι περιπτώσεις αυτές ήταν ελάχιστες, όπως αναφέρει ο Ξενοφών στα απομνημονεύματά του.

Ακόμα, από τους ομηρικούς χρόνους συνηθίζονταν κι η απαγωγή της νέας, όταν υπήρχαν προβλήματα...

Κάτι ανάλογο γινόταν και με τους Πόντιους. Το πρώτο

περισσότερες φορές προβλήματα, λόγω της άρνησης των γονέων να δώσουν τη συγκατάθεσή τους. Σ' αυτές τις περιπτώσεις συνηθίζονταν η απαγωγή ("φυγάδιαν" - "σύριμο"). Συνηθισμένες φράσεις απαγωγής ήταν "Σύρω το κορίτσι", ή "κλέψτω το κορίτσι", ή "σκόνω την κουτσή".

Οι αρχαίοι λόγω της μεγάλης σημασίας που έδιναν στο γάμο καθιέρωσαν και ιδιαίτερη περίοδο σύναψης γάμων.

"Προγάμια", ήταν γι' αυτούς μία προφορά θυσίας στους θεούς και συγχρόνως μία επίκληση για τη βοήθειά τους. Η νύφη λ.χ. πρόσφερε στη θεά Αρτεμην την πλεξούδα των μαλλιών της ("βότρυχος") κι ο γαμπρός θυσίαζε στον Απόλλωνα, Θεό του φωτός, για να φωτίσει το γάμο του. Να, κι οι Πόντιοι: "Στην Σουμελάν την Παναγιά, θα πάγω στεφανούμαι" ή εκπλήρωση κάποιου τάματος στον Άγιο ή την Παναγία για το στεφάνι που αξιώθηκε...

Ενα άλλο γαμήλιο έθιμο που το διατήρησαν οι Πόντιοι ήταν και το "λουσίμο" των νεόνυμφων.

Ο γάμος στην αρχαιότητα ακολουθούσε τα εξής τρία στάδια: Την "Εγγύηση", την "Πομπή" και το "Τέλος".

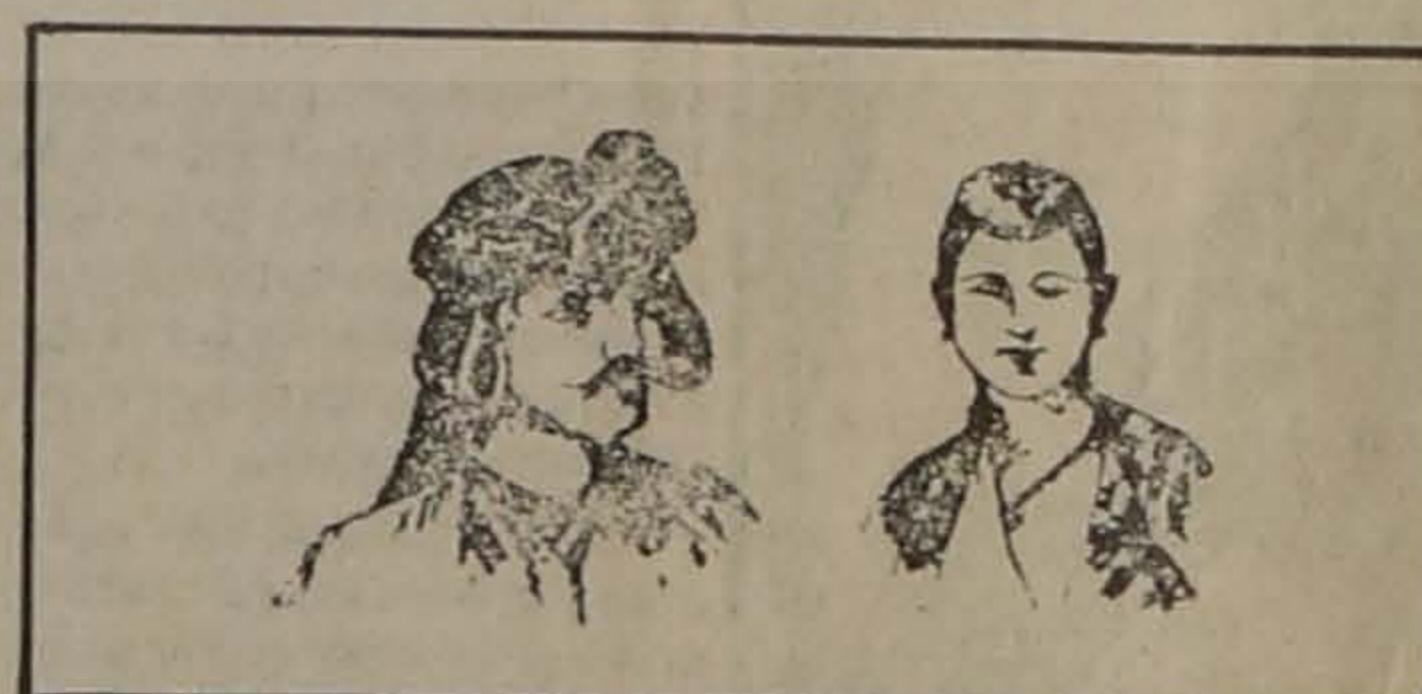
Η Εγγύηση γινόταν στο πατρικό σπίτι της νύφης κι ήταν μία σπουδαία τελετή. Τότε, κάθε οικογένεια εκτός από τους κοινούς θεούς λάτρευε και τους ιδιαίτερους οικογενειακούς θεούς (Εφέστιους) και κυρίως τη θεά Εστία. Για το σκοπό αυτό κάθε

οτι το γεγονός αυτό, οφειλόταν σε ανώτερη βία (εξαιτίας του γάμου της) και όχι στην πρόθεση της κόρης του να τους απαρνηθεί θεληματικά. Ακόμα, ο πατέρας, αφού πρόσφερε θυσία στους Εφέστιους θεούς, ζητούσε την έγκριση και τη συγκατάθεσή τους για το γάμο της κόρης του. Μάλιστα τότε, για πρώτη φορά γινόταν επίσημα η αναγγελία του ονόματος του γαμπρού. Επίσης, κατά την εγγύηση γινόταν και συζήτηση για προίκα. Θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε την Εγγύηση σαν ένα είδος αρραβώνα.

Αν σταθούμε, έστω και για λίγο, στον ποντιακό αρραβώνα θα βρούμε στοιχεία, που με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε ότι έχουν προέλευση από την Εγγύηση.

Μετά την Εγγύηση ακολουθούσε η Πομπή. Η Πομπή είχε σαν σκοπό να οδηγήσουν τη νύφη από το πατρικό της σπίτι, στο σπίτι του γαμπρού. Πηγαίναν "σο νυφέπαρμαν", έλεγαν οι Πόντιοι.

Συνεχίζεται

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Συνέχεια από την 2η σελ.

κογένεια έχει πολλά παιδιά. Μετακινούνται συνέχεια. Στην αρχή μεταναστεύει ένας μακάλης. Μετά μετακομίζουν μερικές οικογένειες. Ένας

δασκαλος ακολουθεί, μία εκκλησία χτίζεται, ένας παπάς τοποθετείται και σύντομα είναι έτοιμη η Ελληνική κοινότητα.

Συνεχίζεται

Άπλέρωτα μουράτια...

Ο Ούρανον έλίβωσεν' κ' έπροσμοιριάσαν' τ' άστρά
κι' άσ' τ' Ούρανοσ' τό ράγισμαν, λιθάρι' έπεκρεμάγεν'
— «Μεγάλ' Άγιώρ'» έφώνησα, μη κρούη με τό λιθάρι
έχω μουράτια" άπλέρωτα', μουράτια νά πλερώνω".
Έγώ γεφύρια κ' έχτισα 'ς σ' άπέρνιγον" ποτάμιν
κι' έγώ πεγάδια κ' έχτισα 'ς σ' άνέροπον' τόν τόπον.
Έγώ καινούργια κ' έγρασα" και τά παλιά μ' κ' έδώκα.
Παρακαλώ σε Άγιώρη μου, όφέτος μη άποθάνω!
Μηδ' όφέτος, μηδ' τού χρόν' μηδ' τόν άλλον χρόνον'!...
Έχω μουράτια άπλέρωτα, μουράτια νά πλερώνω

Κι' άτό κατέβεν κ' έβρε με, άπάν' 'ς σ' όλά τά πόνά.

Σεράντα χρόνια δούλεψα τή λιθαρή τόν πόνον
κι' άλλα σεράντα δούλεψα ίνός κόρης ήγάπην.

(Κατ' άφήγησιν τού κ. Όσείος Α. Κογκαλίδου)

ΣΤΗΝ ΙΕΡΗ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΣΑΝΤΑΙΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Του κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗ
Δικηγόρου, τ. βουλευτή

Συνέχεια από την 3η σελ.

μαζί τη ζωή τους, έπαιρναν ξεχωριστά ο καθένας τον αγέραστο έπαινο και τον πιά λαμπρό ταγό, όχι τόσο αυτόν που κείτονται, όσο κείνον στον οποίο η δόξα τους μένει και μνημονεύεται αιώνια σε κάθε ευκαιρία που παρουσιάζεται, είτε πρόκειται για λόγο είτε για δράση. Γιατί των μεγάλων αντρών τάφος είναι όλη η γή και σημάδι της υπάρξής τους δεν είναι μονάδα η επιγραφή μιάς στήλης στην πατρίδα τους, αλλά και στις ξένες χώρες, μες στην ψυχή καθενός, ζει άγραφή θύμηση, πιά πολύ για την άποψή τους, παρά για το έργο τους. Αυτοί λοιπόν εδώ, αφού θα γίνουν τώρα παράδειγμα και σκεφτείτε πως ευτυχία σημαίνει ελευθερία και ελευθερία σημαίνει αντίρρηση, να μη δειλιάσετε μπροστά στους κινδύνους του πολέμου.

Γιατί δε θα 'ταν και τόσο δικαιο να μη λογαριάζουν τη ζωή τους όσο δυστυχούν και δεν ελλίζουν κανένα καλό, αλλά όσο στη ζωή που τους μένει κινδυνεύουν να πέσουν απ' την ευτυχία στη δυστυχία και που γι' αυτούς η διαφορά θα είναι εξαιρετικά μεγάλη, αν συμβεί κι αποτύχουν. Γιατί σ' έναν άντρα με φρόνημα, είναι πιά πικρή η ταπεινώση που ακολουθεί τη δειλία, παρά ο θάνατος που έρχεται χωρίς να τον νοιώσει σε στιγμή δύναμης και κοινής ελπίδας".

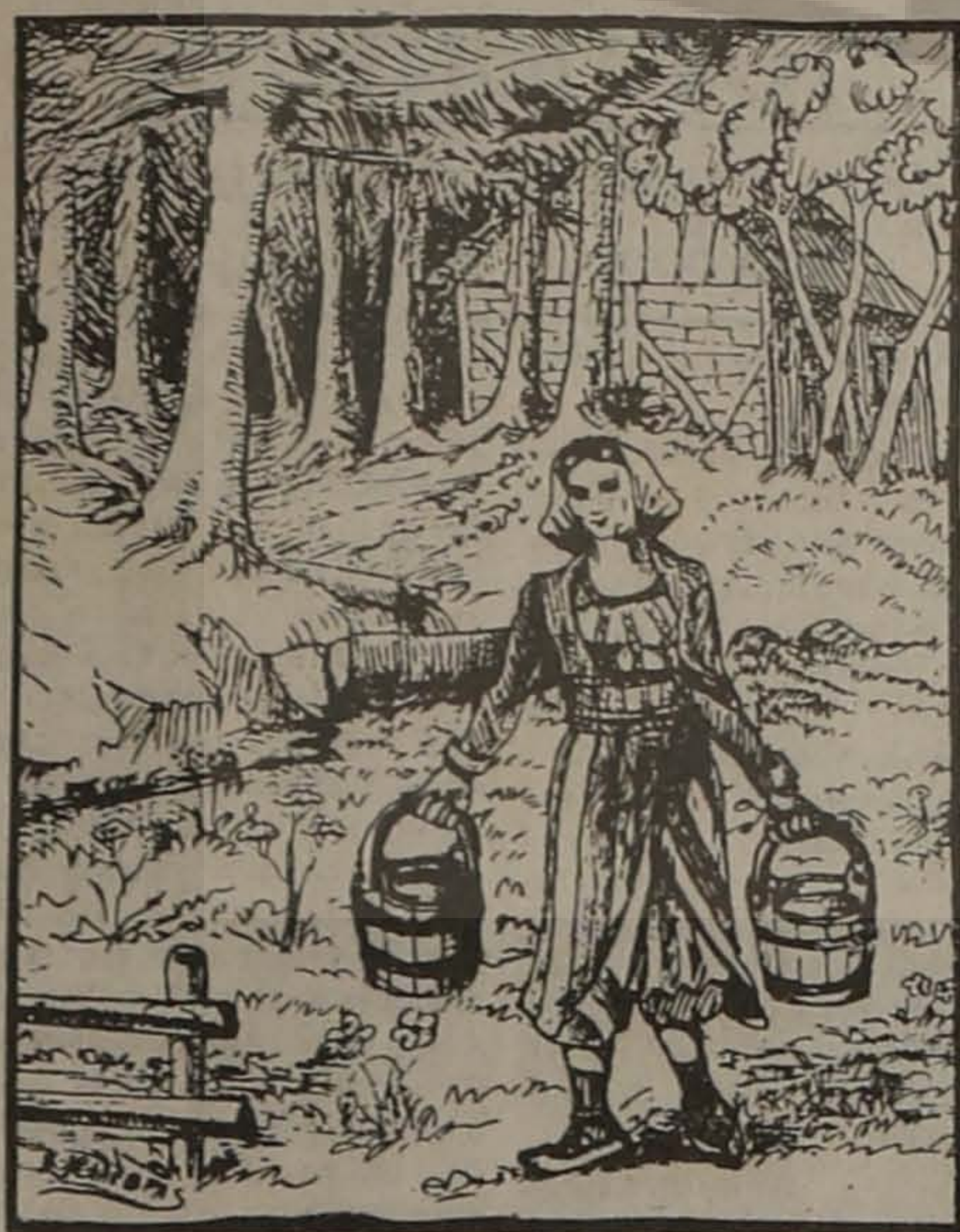
Γι' αυτό και τους γονείς των τωρινών νεκρών, όσοι βρίσκεστε εδώ, τόσο δε σας κλαίω, όσο θέλω να σας παρηγορήσω. Ξερον πιά καλά πως τη ζωή τους την πέρασαν μέσα σε λογίων αλλαγές της τύχης κι ευτυχία είναι όσοι βρούν το πιά τιμημένο τέλος, όπως σήμερα αυτοί εδώ ή την πιά τιμημένη λύπη, όπως σεις, κι όσων απ' τη μοίρα η ζωή μετρήθηκε έτσι ώστε να καλοτυχούν σ' αυτή και να τους βρει ένας ωραίος θάνατος να συμπέσουν. Ξέρω, αλήθεια, πως είναι δύσκολο μ' όσα είπα, να σας πείσω γι' αυτούς, που πολλές φορές θα έχετε να τους θυμάστε στις χαρές και λυπάται κανείς όχι αν δεν έχει αγαθά που δεν τα δοκίμασε αλλά αν κάτι που το έχει συνηθίσει κατόπιν το χάσει. Πρέπει όμως να δείχνετε εγκαρτέρηση και με την ελπίδα άπόχτησης άλλων γιών, όσο ακόμη είστε σε ηλικία να κάνετε παιδιά, γιατί και ατομικά οι γιοί που θα γεννηθούν κατόπι θα κάμουν μερικούς να ξεχάσουν αυτούς που δεν υπάρχουν, και στην πόλη θα είναι αυτό ωφέ-

συνήθίζει να τον παινεύει και με δυσκολία, αν δείξετε υπέρμετρη αντρειά, μπορεί να σας κρίνουν όχι όμοιους αλλά λίγο κατώτερους. Γιατί οι ζωτανιοί φθάνουν τους ανταγωνιστές τους, ενώ κείνους που δεν τους στέκονται πιά εμπόδιο τους τιμούν με αδιαφιλονίκητη εύνοια. Αν είναι ανάγκη να κάμω κάποια μνεία και για την αρετή των γυναικών, όσες τώρα θα μείνουν χήρες, θα πώ ό,τι πρέπει με μιά σύντομη παραίτηση, να μη δεχτείτε κατώτερες από τη γυναικεία σας φύση, μεγάλη θα είναι η δόξα σας, το ίδιο και το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σας που ζήσατε ευτυχισμένοι να το θαρρείτε κέρδος και το υπόλοιπο ότι θα είναι μικρό, και να ανακουφίζεστε με τη δόξα αυτών εδώ. Γιατί μονάχα η αγάπη για τις τιμές δε γερνάει ποτέ, και σ' άχρηστα γηραιά μεγαλύτερη τέρψη δε δίνει, όπως λένε μερικοί, το κέρδος, αλλά οι τιμές".

6. Και τελειώνω, αγαπητοί μου συμπατριώτες, ευχαριστώ σας για την υπομονή και την κατανόηση που δείξατε και ζητώντας να μου επιτρέψετε να αφιερώσω το φτωχό τούτο κείμενο και στη μνήμη των πρόσφατα αποθανόντων Λευτέρη Ελευθεριάδη, εκλεκτού συμπατριώτη, σεμνού και τίμιου ανθρώπου, αγαπητού δε και σεβασμού φίλου...".

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Η Λιβερίτσα 'σο κρένιν

λόγο για την παντρεία των παιδιών τον είχαν οι γονείς. Αυτοί έψαχναν ("αράβαν") να βρούν την κατάλληλη νύφη. "Να γυναικίς ν' άτον με τ' έναν καλόν και έμορφον κορίτο".

Επίσης, το έργο της προξενιάς το αναλάβαιναν κι ειδικές γυναίκες, οι "προξενήτριες", με κάποια βέβαια αμοιβή, όπως ένα ζευγάρ' ορτάρα (κάλτσες), μία τιμητική θέση στο γάμο κ.λ.π.

Δεν έλειπαν βέβαια και τα πλατωνικά ειδύλλια, που δημιουργούσαν όμως τις

Η περίοδος αυτή ονομαζόταν "γαμηλιών" κι αντιστοιχούσε στη χρονική περίοδο από 15 Φεβρουαρίου έως 15 Μαρτίου. Το ίδιο περίπου κι οι Πόντιοι. Οι γάμοι γίνονταν κυρίως το χειμώνα. Πάντως όχι στην περίοδο της νηστείας του Πάσχα και των Χριστουγέννων. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι αποκλείονταν οι άλλες εποχές.

Η προτίμηση του χειμώνας ίσως να οφειλόταν στο διαβέσιμο χρόνο που είχαν από πλευράς εργασιών - απασχολήσεων, κ.λ.π.